

تورک یوردی

تورک ادبیاتلری مرکز هییتی طرفندره نشر اولونور

جلد ۴

تشرین ثانی ۱۹۲۶

نومرو ۲۳

توركلارك شونى

توركستانده .

ملى عسكرى قطعر - تاشكندىن « پراودا » غزته سته چكىلىن برتلغرافه نظر آورتا
آسياعسكرى قطعه لرلىك سوك كونلرده اجرا اولونان عمومى مانوره لرلنه مى عسكرى قطعه لرده
ايلك دفعه اولارق اشتراك ايله مشلردر . يرلىلر كندىلرندن متشكل مى قطعه لرك ظهورىنى
سونجىله قارشىلامشلىر .

ايلك اوزبك تياروسى - سوويت غزته لرلنده يازلديغنه كوره ، تاشكند شىهرلىك
تورك قسمنده ايلك اوزبك تياروسنىك آچىلمه مراسىمى اجرا ايدىلشدر . ايلك دفعه اولارق
ذا كر اوغلى غلامك اوزبك لهجه سىيله يازلىش اولان « حلىمه » اسملى درامى صحنه يه قويولشدر .
تيارو بناسى بىك كىشى آلاچق كنىشلىكده در . بنانك ياپىلمه سى ايچون ۳۰۰ بىك روبله
(تقريباً ۳۰۰۰۰۰۰۰ تورك بانقنوملى) صرف ايدىلشدر . تيارونىك اويونچىلر طاقىمى
اوزبك لردن تشكيل اولونمشدر .

آذربايجان جمهوريتنده

تورك تيارو ته قىنقومى - با كوده كى تورك ته قىنقوم مكنىبنك مديرى شريف بك ،
غزته غايرلرلنه بومكنىب حقنده شومعاوماتى ويرمشدر : آذربايجان معارف قومىسرلىكى وساىر
مؤسسەلر ، بوتورك تيارو مكنىبنك انكشاف ايتمه سته پك زياده اهميت ويرمكده درلر . مكنىبه
ايلك تحصيل مكنىبى بىترەن طلبه قبول اولونويور . بوسنه ايسه ، اورتا تحصيل مكنىبلرلىنى
اكمل ايدىلردن ده برچوق استدعالر آلمشدر . بوندن بويله تيارو ته قىنقومنى بىتيره نلريالكلر
« آقتور » عنواننى حائز اولقله قالمياچقلر ، بلكه اورتا مكنىب تحصيلى كورمش صايىلاچقلر .
بويىل تيارو مكنىبنه كىرك اىستەين قادينلر كچن سندهن چوق فضلە در . كچن يىل قضالرك
هر برينه بو مكنىبه برر ير ويرلشدى ، بوسنه هر قضادن دها فضلە طلبه قبول ايدىله سى
ايچون معارف قومىسرلىكنه ولايتلردن برچوق استدعالر كلشدر . معارف قومىسرلىكى بويىل
مكنىبه آنچق ۳۰ طلبه قبول ايدىله سته قرار ويرمش ايسه ده ، طالبلر پك فضلە اولديغندن

كرى قالان طالبلك نامزد صفيله مكته قبولارى دوشونلكده در . شيمدى مديريت ، ولايتلردن كان طلبه لره تخصيص ايديلن يانسوون توسيع ايتك تشبثنده در . تهقيقومك پروگرامى كنيشله تيلديكندن ، برچوق يكي معلملر چاغيرلشدر . مكتهك كتيخانهسى ايچون ، صحنه مسلكنه دائر اك مهم توركجه وروسجه كتابلر كتيرلشدر .

تورك اوپراسى - آذربايجان دولت اوپهراسنك مديرى م. ص. افندى اوغلى باكو- غزتهلرى مختارلرينه بياناتده بولونارق ديمشدركه: بوييل تورك اوپهراتياتروسنك ره پهرتوارينه برقاچ يكي اثر علاوه ايديله جكددر . شيمديلك ذوالفقار حاجى بكلى طرفندن بسته لشمش اولان « اوچ عاشق » ، آغالر على ويردى بكلى طرفندن بسته لشمش « هارون الرشيد » اوپهرالرينى تدقيق ايتك ايچون عزيز حاجى بكلى ، واله تينوف ، پاولوف - آرباين ، افندى اوغلى وبسته كارلرك كنديلرندن عبارت بر قوميسيون تشكيل اولونمشدر . قوميسيون « اوچ عاشق » اوپهراسنى كوزدن كچيرمش عموميتله موسيقيسى پك زنكين وكوزهل بولمش ، فقط موضوعنده بعضى تعديلات ياپيلمه سنى مناسب كورمشدر . اوپهرانك قورا هيئت بو سنه دخى روس اوپهراسى قورا هيئتندن عبارتدر ، فقط قورانك دبل جهته صوك دوچ دقت واعتنا ايديله جكددر . بوسنه اوپهرا ايچون اون دو قوز كيشيك براسامى جدولى تصديق اولونمشدر . آقتورلردن سراسكى (مستعاراسم) ، حاجى بابا بك زاده ، باقر زاده ، ماماي تقي زاده ، زلال زاده يى ، آقتريسلدن ، خورشيد ، قر ، صونا خانلرى ياد ايتك لازمدر . تياترويه باش مدير اولارق ع. م. شريف زاده دعوت اولونمش ، رسام ايسه ايوانوفدر . تياترونك آلتشم كيشيدن متشكل سيملى (symphonique) اوركستره سى ديرد زور و بسته كار (ماغومايف) ه تفويض ايدلشدر . اوپهرا تشرين اولك يكرى يديسنده آچيلمش ، ايلك ايكي اوپهرا تماميله يكي ده قور ويكي البسلر ايله اويناناجقدر . عموميتله بوسنه آذربايجان تورك اوپهراسنك بوسبوتون يكي بر شكل آلاچقنى وانكشاف ايله يه جكنى اميد ايتك يرنده اولور .

برلشديريلن موسيقي مكتبي - با كوده كى تورك موسيقي تهقيقومى ايله قونسروا - توارك برلشديريله سنه قرار ويرلشدر . عيني زمانده قونسروا تورك برنجى وايكنجى درجه سى دولت بودجه سندن چيقاريلاجقدر . هرايكي مكتهك معلملرى ايچندن اك اهميتلى ومتخصص اولانلرى سچيله جكددر . برلشديريلن موسيقي مكتبي ايچون يكي پروگرام حاضرلامق وظيفه سنى « علمى شورا » يه حواله ايدلشدر .

شرق يانه دائر بيبليوگرافى رهبرى - قافقاس اتحادينك مركزى اجرا قوميته سى ياننده كى علمى شرق شناسلق جمعيتى ، ياقينده شرقه دائر بر بيبليوگرافى (كتابيات) رهبرى طبع ايتكه باشلاياجق . بوره برده اوچ بيك قادار كتاب اسى قيد اولوناجق ؛ ۱۹۱۷ سنه سندن سوكر ا روس ديلىنده نشر اولونان شرقه دائر اثرلركده اسملرى ذ كر ايديله جك .

آذربایجانی تتبع اطرافنده - آذربایجانی تتبع جمعیتک مرکزی ادارہ سی سرکاجی
 ملیا کبر اوغلی علی اصغر بک ، (زنکھ زور) ونخچیوان سانجاقلرندہ اتنوغرافی وعتیقی
 تبعاتندہ بولونارک با کویہ دونونجه غرتہ مخابرلرینہ آشاغیدہ کی بیاناندہ بولونمشدر. زنکھ زور
 نضاسی شیمدی یہ قادار اتنوغرافی جہتدن تدقیق ایدلہ مشدی . شیمدی اورادہ یاشایان
 هالینک آیریجه اتنوغرافی خصوصیتلری تتبع ایدیلہ رک قید اولونمشدر . بوندن صوکر
 نخچیوانک الفسہ کویندہ کی آثار عتیقہ تدقیق اولونمش . کوییلردن آلینان معلوماتہ نظراً
 بوکویک قربندہ کی هزارلک طونج دورینہ عائد اولدینی تبین ایتمشدر . شوراسی شایان
 تأسفدر، کہ بومزارستان ، آثار عتیقہ ایلہ علاقہ دار اولان مؤسسہ لره بوکونہ دہک معلوم
 اولادیفندن (الفسہ) وسائر کویلرک اہالیسی آلتون وکوموش آرابوب قبرستانی آلت
 اوست ایلہ مشلدر . اوجوارده کوییلرک ٹہولرندہ حالادہ اسکی دورلہ عائد برچوق قابلر
 موجوددر . آلدہ ایدیلن اسکی قابلرک اکثری نخچیوان موزہ سنہ ویرلش، آنجق برقسیمی
 با کویہ کتیرلشددر . بوندن ماعدا « قازانچی » و « خان آغا » قلعه اری تدقیق ایدلشددر .
 بورادہ عتیقی نقطہ نظرندن جالب دقت اولان شی « خان آغا » قلعه سنک بری برینک
 ایچندہ کی آلتی - بدی دیواریدر . بودیوارلرک ایچریسندہ یکرمی بش قادار ٹہو وارددر .
 بوٹہولردہ خانلرک اوتوردیغنی تخمین ایتک جائزدر .

سرکرا « شاه تخنی » سرایی تدقیق ایدلش . بورادہ شیمدی یہ قادار کیمسہ طرفندن
 قید ایدیلہ یں یدی چارحوض بولونمشدر، کہ بونلرک بوی یکرمی ، اکی اون مترو قادارددر .
 چارحوضلردن برینک ایچندہ طاش اوستونده برپاس تصویر وارددر . بوتصویرک ساسانیلر
 دورینہ عائد اولدیغنی تخمین ایتک ممکندر . ینہ (اوردوباد) قربندہ « کلیت » کویندہ
 یاشایان اہالینک دیلی تدقیق ایدیلہ رک، بودیل سائر دیللرایلہ مقایسہ ایتک ایچون برقاچ جملہ لر
 آلتمشدر . بولونان صاقسی قابلردن باشقہ یوزاللی قادار اتنوغرافی رسملردہ آلتمشدر .

شکبہ مهم حفريات - آذربایجان موزہ خانہ سی امکداشلرندن متشکل بر قومیسون
 موزہ خانہ مدیری شریف اوغلنک نظارتی آلتندہ (قہ بہلہ) شہرلرینک خرابہ لرندہ، آرکہ-
 ٹولوژیک حفريات اجرا ایلہ مش . حفريات بوییل آگستوس آیندہ باشلامش ، ایلولک اون
 یدیسندہ بیتہ مشدر . شہرک غرب طرفندہ ایکی ٹہو قازلش، ٹہولرک دیوارلری بولونمش
 ویلانلری چیزلشددر . بالچیقدن یاپیلش برچوق قابلر ، ایران جامی ویاقبردن معمول شیلر
 بولونمشدر . آکلاشیلان ، شہر تخریب ایدیلرکن یاغما اولونقلہ برابر یاقیلہ مشدرده . یانغین
 اوقدر قوتلی اولمشدر، کہ طوغلہ لر، بعضی بالچیق قابلر وجامدن معمول شیلرک اولکی شکللری
 دکیشمشدر . بو شہر صوک دفعہ اولارق اون یدنجی عصرده روس قازاقلری طرفندن
 یاغما وتخریب ایدلشددر . بوندن ماعدا ، قومیسون دوردنجی دائرہ نک (سانجاقک) « آبدال »
 کوی یانندہ کی « یالاولی تپہ » موقعندہ حفريات یاعش . بوندہ ایکی مترو دهرینلکندہ

اویوقلر بولونمشدر . بواویوقلرده طونج (برونز) دورنده انسانلرک یاشامش اولدیقلری تخمین ایدیلیور . مفارهلرک دیوارلرنده و اوچوروملرده قبرلر کورلمشدر . بو قبرلر کنجه قزاسنه تابع (چاودار) ، (قیزیل وانغ) موقلرلنده بولونان طاش قبرلره بکزیورمش . برچوق مقدارده بالچیقدن یاپلش قابلر ، طونج ، جام بونجوقلر و سائرده بولونمشدر . قارا بالچیقدن معمول قابلر صوک درجه سراق اویانیدیچیدرلر . بوشکل قابلر قاققاسیانک قبل التاریخ دوره عائد قبرلرنده کورولمه مشدر . بونلر اسکی یونان و اتروسقلرک قابلرینه بکزمه یورلر . بوتون بولونان آثار عتیقه آذربایجان دولت موزه سنه یرله شدیلمشدر .

آذربایجان دارالفنونی - با و غرتهلرنده یازلیدیغنه نظراً ، بوسنه دن اعتباراً ، دارالفنون یاننده کی په داغوژی فا کولته سیله ، تاریخ ، اجتماعیات ، طبیعیات و ریاضیات شعبهلرنده درسلرک تورکجه تقریر ایدیله سنه قرار ویرلمشدر . شرق فا کولته سنک پروغرامی توسیع ایدیلیور و بمقصدله موسقوادن روس پروفیسورلری جلب ایدیلیورمش .

داغستانلیرک بر رجا سی - داغستان معارف اداره سی با کو سوویه تنه مراجعتله اورتاتورک شهر مکتبلرلنده داغستانلیرله اون بش یوریرله سنی رجا ایمشدر . زیراداغستانده تورکجه تعلیم ایدهن اورتا مکتبلر بولونمادیغندن ، ایلک تحصیل مکتبلرینی بیتیره ن تورک چوجوقلری تالی تحصیللرینی اوراده تورکجه اولارق دوام ایتدیره میورلرمش .

آذربایجان جمهوریتی خریطه سی - با کوده عالم طوپوغراف ابراهیم وکیل زاده طرفندن طرفندن ترتیب ایدیلن مکمل بر آذربایجان جمهوریتی خریطه سی نشر اولونمشدر . خریطه رنگلی بویالرله چیزلمش ، مقیاسی بر پوسده اون چاغیرم (کیلومتره دن بر آز فضله) در . شیمدی یه قادار آذربایجان جمهوریتنک کوچوک خریطه لری بولونویور ایسه ده ، بوکی مکمل و مفصل بر خریطه دهایوقدی . اسکیدن روسلر طرفندن ترتیب ایدیلن اون چاغیرم مقیاسی مکمل ماورای قاققاس خریطه لری واریدی ، فقط بونلر البت « آذربایجان جمهوریتی » خریطه سی دکلدیله . خریطه ده بو جمهوریتنک بوتون شهر . بویوک قصبه و کویلرینک اسملری یازلمش ، فقط بونلری یازارکن « آذربایجان لاتین حرفلری » قوللانیلمشدر .